

(Нови Репортер, 12. 9. 2012)

Званични почетак кампање уочи локалних избора у Републици Српској и Федерацији Босне и Херцеговине, 7. октобра, обновио је стару дилему. Има ли смисла полемике о том нивоу власти обојити такозваном високом политиком? Након таквог питања, на јавној сцени углавном се нижу аргументи за супротстављену тезу. Критичари мјешања „баба и жаба“ или „grandmothers and frogs“, што би рекао Вук Драшковић у наступу преводилачке луцидности, најчешће означавају као манипулацију реторику о „крупним темама“, у минут до 12 пред изјашњавање грађана које би требало да покаже степен њиховог (не)задовољства квалитетом живота у општинама и градовима РС и ФБиХ. Наравно, таквој логици, на „прву лопту“, не може се много приговорити. Она има само један недостатак – подразумијева да живимо у идиличним, бесконфликтним политичким околностима. Међутим, пошто „Утопије“ из истоимене књиге Томаса Мора још нема на видуку, неопходно је суочити се са реалношћу.

У значајној мјери, „салдо“ на локалном нивоу зависи од виших степеница у хијерахији власти, тако да није баш свеједно шта се дешава у ентитету, дистрикту, кантону, па и у прилично виртуелној категорији познатој као БиХ, чак и када се резонује о асфалтирању путева, уличној расвјети, водоснабдијевању и гријању.

А у стварности водећи људи тих основних заједница, у претходном друштвеном систему названих „комунама“, могу да направе штету или корист за људе из свог непосредног окружења. Али, утицај личне генијалности или катастрофалности начелника и одборника на домете општина ипак је лимитиран. У значајној мјери, „салдо“ на локалном нивоу зависи од виших степеница у хијерахији власти, тако да није баш свеједно шта се дешава у ентитету, дистрикту, кантону, па и у прилично виртуелној категорији познатој као БиХ, чак и када се резонује о асфалтирању путева, уличној расвјети, водоснабдијевању и гријању. Јер, све то, у пакету, зависи много више од новца него од добре воље, а пара у овој земљи данас, колико толико, има тек на републичкој инстанци

у РС, односно у кантонима када је у питању простор с друге стране међуентитетске линије.

Судар титана: Ипак, највише финансијских средстава у Босни и Херцеговини има – Међународни монетарни фонд. Када је ријеч о ММФ-у, посљедња ријеч у процесу одлучивања у тој структури деценијама припада Американцима, мада неколико година уназад формално немају држављанина САД на директорској позицији у овој глобалној лихварској институцији. То је већ довољан разлог да се успостави веза између трке за будућег становника Бијеле куће у Вашингтону и локалних избора у РС и Федерацији. За волшебну нит која повезује дуел Барака Обаме и Мита Ромнија са сударом титана у БиХ знају и у владајућим странкама у оба ентитета, па су послали своје битне људе да извиде шта се то дешава преко океана. У име Социјалдемократске партије Босне и Херцеговине то је учинио сам предсједник Златко Лагумџија, док је

Савез независних социјалдемократа представљао припадник најужег страначког врха Игор Радојичић.

Показало се да је министар иностраних послова БиХ био префриганији у читавој ситуацији. Наиме, он је посјетио обје конвенције главних партија на америчкој политичкој сцени – и демократа и републиканаца. По повратку, одмах је дао до знања да итекако има смисла паралела између великих испита плурализма у Калесији, Олову и Кулен Вакуфу и окупљања у Сјеверној Каролини и на Флориди. „Ови избори које имамо за мјесец јесу избори за начелнике и вијећнике, али ће они дати врло јасну поруку могу ли Тихић и Додик наставити ово што су кренули и водити нас у мирно раздруживање БиХ или ће им бх. грађани послати јасну поруку, а то је: 'Даље руке од нових карата!', рекао је Лагумџија. Овдашње расплете предсједник СДП-а дочекује мирно, будући да је на вријеме учврстио „пријатељство“ са базама два водећа предсједничка кандидата у САД. Златко је сигуран да ће и Обама и Ромни, када куцне час, ноћима бдијети над картом БиХ уз свијећу. При томе, увјерен је Лагумџија, ниједан неће размишљати: „Гдје се налази ово чудо од земље? Поред Мексика?“

Овдашње расплете предсједник СДП-а дочекује мирно, будући да је на вријеме учврстио „пријатељство“ са базама два водећа предсједничка кандидата у САД.

Шеф СДП-а не пристаје на стереотипе о америчкој неукости и, охрабрен, дијели

вербалне шамаре конкуренцији на домаћем терену: „Зато могу поруку послати овој новоуспостављеној турбо-дизел коалицији, да без обзира на то што су они, очигледно, намислили да у наредних мјесец дана припреме терен за мирно раздруживање БиХ, то слободно могу заборавити.“ Ево и због чега: „Сви ти људи с којима сам разговарао апсолутно дијеле један став, и републиканци и демократи, а то је да се свако играње територијалном цјеловитошћу БиХ не може никако другачије завршити него као губљење времена, у којем ће највећи губитници бити они који први крену у такво нешто.“ Да не буде недоумица, најчитанији дневни лист у Бошњака одмах је објаснио да је поента Лагумџијине „нафтне“ метафоре у првим словима употребљених ријечи. Иза иницијала Т и Д јасно се назире алузија на Тихића и Додика, па је јасно да су за првог међу СДП-овцима апсолутно пролазне „платформашке“ љубави у Федерацији и договори о подјели власти на нивоу БиХ. Вјечна је само – лојалност Вашингтону.

За разлику од челника СДП-а, предсједник Народне скупштине РС и потпредсједник СНСД-а Игор Радојичић био је на само једној конвенцији у САД. Мада, било би боље да није био ни на једној. Не због здраворазумског и сувислог опажања након тог хепенинга: „Изузетно је тешко наћи Балкан на мапи спољнополитичких интереса, јер и оно мало колико се говори о спољној политици овдје окренуто је више неким другим кризним жариштима. На сву срећу, ми више нисмо такво кризно жариште, као Авганистан, Сирија, Иран, нуклеарна пролиферација или америчка помоћ трећим земљама“. То није дискутабилно, али, прави проблем са боравком спикера Парламента РС у Шарлоту јесте његов сусрет са Мадлен Олбрајт, јастребом вашингтонске политике из злокобног доба Била Клинтона. Јасно, политичке биографије нису вируси, па да прелазе са једне на другу особу пуком комуникацијом. Међутим, симболика таквих састанака сигурно није неважна категорија, а фотографисање и макар и куртоазни разговор са том србифобичном сподобом призива у сјећање фазу националне равнодушности, од које се партија недавног путника из РС у Сјеверну Каролину годинама и с муком удаљавала.

Радници, сељаци и поштена интелигенција: С друге стране, ма колико се Лагумџија трудио да сопствени „поход“ на Америку представи као некакву „гем – сет – меч“ епизоду, нема индиција да су његови тамошњи саговорници заинтересовани да у догледно вријеме са антисрпске реторике пређу на иста таква дјела. Тешко да ће у блиској будућности бити таквих помјерања, и то не због неочекиваног налета хуманизма и објективности у врховима америчких партија препознатљивих по слону, односно магарцу на амблему. Напросто, нисмо „ин“ у актуелној сезони ЦНН-ове морбидне потраге за сљедећом метом за иживљавање „свјетских полицајаца“. Што не значи да то, средњорочно гледано, нећемо опет бити. Као што безнадежна декаденција републиканаца и демократа не значи да је та земља апсолутна политичка „зона сумрака“, бар ако се узме у обзир чињеница да, рецимо, трећа и четврта партија по снази у САД имају одличне предсједничке кандидате. Схватљиво, због америчког уврнутог изборног модела, то је идентично као да су их предложиле 43. и 44. странка по јачини, али, таква мизерија не умањује квалитете десно оријентисаног Герија Џонсона из

Либертаријанске партије и лијево усмјерене Цил Стејн из Зелене партије. Њих двоје су политичке фигуре пожељне за сваку земљу у свијету која држи до себе. Али, нажалост, у постојећем односу снага могу да буду само изузеци од дегутантних правила главне струје америчке политике, јер ће антиинтервенционистичка Џонсон – Стејн линија у УСА још дуго бити у дефанзиви пред два крила исте птице грабљивице, коју у 2012. години персонификују и Обама и Ромни.

Није једноставно докучити зашто се све парламентарне странке у РС, без обзира на припадност власти или опозицији, у новије вријеме поистовјећују са периодима у свом постојању када су имале најметилъавије национално држање.

Какво је стање са политичким бојама, окусима и мирисима у БиХ? Нема дилеме с чим се идентификује сарајевски фан Јенкија, Златко Лагумџија. Међутим, није једноставно докучити зашто се све парламентарне странке у РС, без обзира на припадност власти или опозицији, у новије вријеме поистовјећују са периодима у свом постојању када су имале најметилъавије национално држање. Још нису ушле у драматичну зону, али су све склониле опасној сентименталности према таквим моментима из прошлости. Чини се да је само питање времена када ће почети да се чују уздаси: „Еееее, то су била златна времена“, спрам сезона када су колоне из Републике Српске у дворишту америчке амбасаде у Сарајеву за 4. јул биле знатно дуже.

Вјетар у једра тог процеса у првим данима предизборне кампање у РС дувају пробрани конвертити из редова надпартијске „поштене интелигенције“, напрасно забринуте за судбину радника и сељака у општинама од Новог Града до Требиња. И још „забринутије“ због чињенице да се обичним смртницима кроз страначке мегафоне наводно искључиво нуди нација, а не економија, „етничке“ игре, а не „грађански“ хљеб. У реду, није спорно - на потезање националне приче гдје јој мјесто није, и на игнорисање егзистенцијалних питања гдје им мјесто јесте, неријетко може да се налети на данашњој политичкој сцени РС. Али, поента „вапијућих гласова у пустињи“ уопште није у томе. Ти фалсификатори „слободне мисли“ имају другачију амбицију – да убиједе Републику Српску да се нација и економија, „grandmothers and frogs“, апсолутно искључују.

Мора се изабрати или једно или друго, а најбоље само ово друго, грме ти „просвјетитељи“. Наравно, себи остављају слободу да комбинују мучно подилажење родној Башчаршији и беспрекорну екавицу. Али, Републици Српској не остављају могућност да буде чак ни ББ Кинг, сјајни црни блузер са само једним хедикепом – не може да истовремено свира гитару и пјева, већ то чини наизмјенично. Ипак, оно што не

Нација и(ли) економија у предизборној кампањи у РС

Пише: Саша Бижић

среда, 12 септембар 2012 00:32

дозвољавају „волу“ којем држе буквице, допуштају „Јупитеру“ којем се диве, па не проналазе ништа спорно у специфичној национално-економској симбиози, присутној у глобалном наступу Вашингтона. Ментални близанац Мадлен Олбрајт, потпредседник САД Џозеф Бајден, недавно је тај сплет интереса дефинисао ријечима: „Генерал моторс је жив, Осама бин Ладен је мртав“. Мада, другачије варијације на ту тему, с набрајањем различитих „парова“ из шпила Ујка Сема, могле би да потрају унедоглед. Све док се потенцијални „статистичари“ не истопе од милине због толиког, веома селективног живота и врло неселективне смрти.